

VERGİ PUSULASI

Promosyondur. Para ile satılmaz. Sayı: 5 - Temmuz 2023



*Teknoloji Geliştirme Bölgesindeki Yapılan Seri Üretimlerin Vergilendirilmesi

İlyas Emre YAYLA

*Avukatlık Hizmetinde Kdv Bakımından Asgari Vekalet Ücreti Ve Karşı Vekalet Ücreti Sorunsalı

Harun SAĞIR

*Kar Yedeğinin Sermayeye İlavesi Vergi Gelirlerini Nasıl Azaltır?

Murat BİRİNCİ

ULUSLARARASI VERGİ:

*Türk Vergi Sisteminde Bilgi Değişiminin Yeri

Adile Ecemiş GÜLEÇ

*Özelge ve Örneklerle Türkiye - Almanya ÇVÖA

Caner TURUNÇ

VERGİ PUSULASI



5. YIL

Maliye Denetim Elemanları Derneği 3 Aylık Yayın

YAZI DANIŐMA KURULU

ADI-SOYADI	UNVANI	GÖREV YERİ
Prof. Dr. Abuzer PINAR	Öğretim Üyesi	Ankara Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Murat BATI	Öğretim Üyesi	19 Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Murat DEMİR	Öğretim Üyesi	Harran Üniversitesi
Dr. Başar SOYDAN	Öğretim Üyesi	Marmara Üniversitesi
Dr. Mehmet KÜÇÜKKAYA	Öğretim Üyesi	Harran Üniversitesi
Turan ULAŐ	Öğretim Üyesi	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Eyyüp İNCE	Vergi BaşmüfettiŐi (E. Gelirler Kontrolörü)	İstanbul Sektörel-1
Dr. Erdal KOYUNCU	Vergi BaşmüfettiŐi (E. Gelirler Kontrolörü)	İstanbul Sektörel-1
Dr. Gülşen ÖZKAN	Vergi BaşmüfettiŐi (E. Hesap Uzmanı)	Ankara Sektörel-1
Fisun TÜRKMEN	Vergi BaşmüfettiŐi (E. Hesap Uzmanı)	Ankara Sektörel-1
Nazmi KARYAĞDI	E. Baş Hesap Uzmanı	Özel Sektör
Erhan COŐGUN	E.Vergi BaşmüfettiŐi (E. Gelirler Kontrolörü)	Özel Sektör
Hakkı SAYAN	E. Vergi Baş Müfettişi (E. Hesap Uzmanı)	Özel Sektör
Erdal GÜLEÇ	E. Hesap Uzmanı	Özel Sektör
Naciye TAŞKESEN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Murat SOFTA	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Adile ECEMİŞ GÜLEÇ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Erkan EŐİT	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Çiğdem GÜNEŐ AÇIK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hasan AYZİT	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mikail OKYAY	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Ufuk KAYNAR	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Fırat DEMİR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Bayram MAVİ	Hazine ve Maliye Müfettişi	TeftiŐ Başkanlığı
Cihad ULUS	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Ömer ŐENER	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Gökhan USLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Adem YALÇIN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yasin TOPAL	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
MuŐafa YILMAZ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Hamdi YILDIRIM	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Faruk ARSLAN	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Hüseyin SUNGUR	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Behiç BARIŞIK	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Kürőat ÖZTÜRK	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Yusuf YILDIZ	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Sedat KANLI	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Salih YILMAZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Sinan UYGUR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Ümit Çağlar IŐIKOĐLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Ahmet YAVUZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
İkbal BAŞ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Rıdvan ÖNDER	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Bilal KABASAKAL	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Emre SEZER	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Murat MUTLU	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
İbrahim FATİHOĞLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Sercan KOÇ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mehmet SUBAŐI	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
İbrahim Eren ARSLAN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yusuf KARATAŐ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Ferhat ATA KUL	Hazine ve Maliye Müfettişi	TeftiŐ Başkanlığı
Halit İslam EK MEN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Nasuh ERDÖNMEZ	Vergi Müfettişi	İzmir Sektörel-1
Pelin ÇOŐKUN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Harun DOĞAN	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Uğur KÜÇÜKKAHYAOĞLU	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Kamil SIR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Ramazan EFE	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hasan KAYA	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Murat DÖNMEZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Cevdet KAPLAN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
BarıŐ Berk GÜNDOĐMUŐ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Haluk AMİL	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mehmet Nazmi TOR	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Sıbğatullah İMAMOĞLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Alican KARABULUT	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Naci KAYAKÖZÜ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Alican ÖZÜZEYBEK	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1

VERGİ PUSULASI

SAYI 5
TARİH TEMMUZ / 2023

Sahibi	Maliye Denetim Elemanları Derneği Adına Dernek Başkanı Halit İslam EKMEN
Genel Yayın Yönetmeni	Adile ECEMİŞ GÜLEÇ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü	Ufuk KAYNAR
Dış İlişkiler Koordinatörü ve Reklam Sorumlusu	Mehmet Nazmi TOR
Yayın Kurulu	Şenay OTO Funda ŞAHİN Ayfer KAYACAN Naciye TAŞKESEN Ömer YÜREK Fırat DEMİR Hüseyin PEKMEZCİLER Sinan UYGUR Adem YALÇIN Rıdvan ÖNDER Nasuh ERDÖNMEZ
İstanbul Temsilcisi	Özge İnci HURŞİTOĞLU
Ankara Temsilcisi	Behiç BARIŞIK
İzmir Temsilcisi	Kazım ATİK
Makale Göndermek İçin Dizgi ve Görsel Tasarım	yayin@mded.org Fatma Nur İYİĞÖR
Yayın Satış ve Yazışma Adresi	Finanskent Mah. Finans Cad. Sarphan Finans Merkezi Sitesi B Blok No:5/B No:333 Ümraniye/İstanbul (212) 909 13 10 yayin@mded.org www.mded.org
Baskı Cilt	Aryan Basım Tanıtım ve Matbaa Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti. - Yüzyıl Mah. Mas-Sit Matbaacılar Sitesi 5. Cadde: No:57-58 Bağcılar/İstanbul - (212) 544 99 06
Yıllık Abone Bedeli	500,00 TL (KDV Dahil)

- Dergimiz 3 AYLIK DERGİ olup, gönderilen makaleler en az 1 tanesi 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan 2 okuma komisyonu üyesi tarafından okunmaktadır.
- Okuma komisyonu tarafından uygun görülen makaleler yayın kurulu kararı ile yayımlanmaktadır. Yazım ve yayın kuralları makalelerden önceki bölümde yer almaktadır.
- Vergi Pusulası Dergisinde yer alan yazı, tablo, şekil veya resimlerin telif hakkı Maliye Denetim Elemanları Derneğine aittir. Bir bölümü veya tamamı Dernek Yönetim Kurulu yazılı izni olmaksızın kopyalanamaz ya da bastırılmaz yazılardan alıntı yapıldığında kaynağın belirtilmesi gerekmektedir.
- Vergi Pusulası Dergisinde yayımlanan yazıların bilimsel ve etik sorumluluğu yazarlara aittir. Bu yazılar Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın veya Vergi Denetim Kurulu'nun görüşü olarak değerlendirilemez

KAR YEDEĞİNİN SERMAYEYE İLAVESİ VERGİ GELİRLERİNİ NASIL AZALTIR?

Murat BİRİNCİ¹

ÖZET

Kar yedeklerinin sermayeye ilave edilmesi şirket ortaklarının hukuki statülerine göre farklı sonuçlar doğurmaktadır. Daha net ifade etmek gerekirse, bir kanuna göre kar dağıtımı sayılan işlem başka kanun uygulamasında kar dağıtımı sayılmamaktadır.

Bu yazıda uzun yıllardır tartışmalara konu olan, gelir vergisi uygulaması açısından bir kanuni düzenleme ile nihayete erdirilen, kurumlar vergisi uygulaması bakımından ise hala sıcak tartışmaların ortasında varlığını sürdüren ‘kar yedeklerinin sermayeye ilave edilmesinin kar dağıtımı sayılması’ hususuna farklı bir açıdan yaklaşım, mevcut uygulamanın vergi gelirlerini azaltıcı etkisini tartışmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Kar yedeğinin sermayeye ilavesi, finansman gider kısıtlaması, örtülü sermaye.

¹ E. Vergi Müfettişi, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-3424-6634>

GİRİŞ

Sermaye şirketleri temelde iki kaynaktan beslenerek sermaye artırımına gitmektedir: iç veya dış kaynaklar. Dış kaynaklar, kısaca ortaklarca şirkete aynı veya nakdi olarak konulan sermaye unsurları olarak tanımlanabilirken; iç kaynaklar ise yeniden değerlendirme fonları, sermaye düzeltmesi olumlu farkları ve geçmiş yıl karları gibi şirket özsermayesinde yer alan “sermaye ve kar yedekleri” olarak tanımlanabilmektedir.

İç kaynaklardan sermaye artırımına gidilmesi şirket ortaklarının hukuki statülerine göre ortaklar nezdinde farklı sonuçlar doğurmaktadır. Gerçek kişi dar ve tam mükellef ortaklar açısından sermaye veya kar yedeklerinin sermayeye ilave edilmesi Gelir Vergisi Kanunu’nun 94/b-i ve 94/b-ii maddelerinde yer alan paranteziçi hükümler gereğince kar dağıtımı sayılmamaktadır. Kurumlar vergisi mükellefleri için ise durum farklılık arz etmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 5/1-e maddesinde düzenlenen taşınmaz ve iştirak hissesi satış kazancı istisnasına ilişkin 1 Seri No’lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği’nin “5.6.2.4.3. *Bedelsiz olarak elde edilen hisse senetlerinin satışından sağlanan kazançların durumu*” başlıklı bölümünde aşağıdaki açıklamalara yer verilmiştir:

“Sermaye yedekleri kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması neticesinde sermaye artırımı nedeniyle verilecek bedelsiz hisse senetlerinin, bu şirkete iştirak edenler yönünden aktif ve pasiflerinde bir artışa neden olmaması gerekir. Dolayısıyla, bedelsiz hisse senetleri nedeniyle aktifte tutulan hisselerin sadece adedi değişecek, bedelinde değişme olmayacaktır.

Dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması halinde

ise bu işlem sonucu ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark bulunmamaktadır. Her iki halde de ortaklar, kurum bünyesinde oluşan kârlar üzerinde tasarrufta bulunma imkanına sahip olmaktadır. Dolayısıyla, kâr yedeklerinden karşılanan sermaye artırımları sonucunda ortaklarca bedelsiz iştirak hissesi iktisap edilmesi durumunda, alınan bu iştirak hisseleri nominal bedelle iştirak hesaplarında izlenecek ve iştirak kazançları istisnası nedeniyle kurumlar vergisine tabi tutulmayacaktır.

İştirak edenler yönünden bedelsiz olarak elde edilen hisse senetlerinin satışından doğan kazançların %75’i de maddede yer alan şartlar dahilinde kurumlar vergisinden istisna edilecektir.”

Açıklamalardan anlaşılacağı üzere, sermaye yedeklerinden yapılan sermaye artırımını kar dağıtımı olarak kabul edilmezken, kar yedeklerinin sermayeye ilave edilmesi kar dağıtımı sayılmaktadır. Dolayısıyla kar yedeklerini sermayeye ilave eden bir şirketin iştirakçileri kurumlar vergisi mükellefi ise bu mükellefler açısından kar yedeğinin sermayeye ilave edildiği tarih itibarıyla iştirak kazancı elde edildiği kabul edilmeli ve bu doğrultuda gerekli işlemler gerçekleştirilmelidir.

Yazının ilerleyen bölümlerinde ilk olarak tebliğ düzenlemesine ilişkin Danıştay VDDK’nın verdiği karar ve yargılama sürecinden bahsedilecek, ikinci olarak mevcut düzenleme çerçevesinde yapılması gereken işlem ve muhasebe kayıtları açıklanacak ve nihayet, mevcut düzenlemenin, artırmak bir yana dursun, genel bütçe vergi gelirlerini nasıl azalttığı tartışılacaktır.

1. YARGILAMA SÜRECİ

1.1 İlk Derece Yargılama Süreci

Bir kurumlar vergisi mükellefinin iştiraki bulunan gayrimenkul yatırım ortaklığının (GYO)

kâr dağıtımını yapmayarak sermaye artırımı yoluna gittiği ve bu suretle ortaklarına bedelsiz hisse senedi dağıttığı, Genel Tebliğ ile kârdan ayrılan yedekler kullanılarak yapılan sermaye artırımı sonucu ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesinin kâr dağıtımını olarak kabul edilmesi nedeniyle mükellef kurum tarafından, iştirak kazancı sayılan ve iştirak kazancı elde edilen şirketin KVK'nın 5/1-a maddesinde belirtilen mükellefler arasında sayılmayan GYO statüsünde olması nedeniyle istisna kapsamında kabul edilmeyen söz konusu hisse senedi bedelinin kurum kazancına ilavesi suretiyle ihtirazi kayıtlarla verilen beyannameye istinaden yapılan tahakkuka ve tahakkukun dayanağı olan Genel Tebliğ bölümüne karşı dava açılmıştır.

Açılan davaya ilk derece mahkemesi sıfatıyla bakan Danıştay Dördüncü Dairesi 14.6.2017 gün ve E:2013/2951, K:2017/5260 sayılı kararıyla;

- Sermayenin öz kaynaklar kullanılarak artırılması hem sermayede hem de pay sayısında artışa neden olmakla birlikte, bu halde şirkete dışarıdan bir katkı söz konusu olmadığından, yapılan sermaye artırımının şirketin malvarlığını artırıcı bir etkisi bulunmadığı,

- Dolayısıyla böyle bir sermaye artırımı nedeniyle oluşan payları temsil eden hisse senetlerinin ortaklara dağıtılması halinde ortakların malvarlığında da bir artış meydana gelmediği,

- Zira bedelsiz hisse senetleri ortaklara hisseleri oranında dağıtıldığından, sahip olunan pay adedi artsa da ortaklık paylarının değişmediği,

- Yeni oluşan payları temsil eden hisse senetlerini bedelsiz olarak edinen ortaklar, sermaye artırımından önce de şirket bünyesinde bulunan ve ellerinde mevcut hisse senetlerinin temsil ettiği maddi değerden daha fazlasına sahip olmadıkları gibi sermaye artırımıyla birlikte kendiliğinden oluşan bu payların hisse senedine

bağlanmamış olmasının da ortakların ve şirketin malvarlığına herhangi bir etkisi bulunmadığı,

- Genel Tebliğin davaya konu kısmında, dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması halinde ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark olmadığı değerlendirilmiş ise de her iki halde de şirketin malvarlığına dışarıdan getirilen bir katkı söz konusu olmadığından, şirket bünyesinden çekilmeyen ve şirketin öz kaynakları arasında bulunan kârın sermayeye eklenmesi ile sermaye artırımının yine öz kaynaklardan olan sermaye yedekleri kullanılarak yapılması ya da sermaye artırımına hiç gidilmemesi arasında iştirak edenlerin malvarlığına etkileri yönünden bir farklılık bulunmadığı,

Ve benzeri gerekçelerle, Genel Tebliğin dava konusu edilen kısmını iptal etmiştir.

1.2. Temyiz Yargılama Süreci

Önceki bölümde özetlenen iptal kararı davalı idare tarafından temyiz edilmiştir. Temyiz istemini görüşen Danıştay Vergi Dava Dairesi Kurulu 7.2.2018 gün ve E:2017/626, K:2018/51 sayılı kararıyla aşağıda özetlenen gerekçeleri ortaya koyarak temyiz istemini kabul etmiş, mevcut tebliğ açıklamasının hukuka uygun olduğuna hükmetmiştir:

“Kâr yedeklerini kullanarak sermaye artışı gerçekleştiren şirketin ödenmiş sermayesi, artırılan tutar kadar artmaktadır. Ortaklar açısından bakıldığında, iştirak edilen şirketteki sermaye artışı nedeniyle sahip olunan hisse senedinin sayısı artacağı gibi iştirakin değeri de artacağından, bu durumun, ortaklara doğrudan kâr payı dağıtımından bir farkı bulunmamaktadır. Dolayısıyla; kâr payı niteliğini haiz olan bu iştirak kazançlarının, Kanunda sayılan istisnaya ilişkin kurallar dışında, vergiye tabi kurum kazancına

dahil edilmesi gerekmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanununun 15'inci maddesinin 2'nci fıkrasında, vergiden muaf olan kurumlara dağıtılan kâr payları üzerinden vergi kesintisi yapılacağı belirtilmiştir; 193 sayılı Gelir Vergisi 5 Kanununun 94'üncü maddesinin 6/b-i bendinde, tam mükellef kurumlar tarafından; tam mükellef gerçek kişilere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve bu vergilerden muaf olanlara dağıtılan kâr payları; 6/b-ii bendinde ise tam mükellef kurumlar tarafından; dar mükellef gerçek kişilere, dar mükellef kurumlara (Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla kâr payı elde edenler hariç) ve gelir ve kurumlar vergisinden muaf olan dar mükelleflere dağıtılan kâr payları üzerinden vergi kesintisi yapılacağı hükme bağlanmış, her bir düzenlemede yer verilen parantez içi hüküm ile kârın sermayeye eklenmesinin kâr dağıtımını sayılmayacağı belirtilmiştir. Bu düzenlemelerde yer alan "kârın sermayeye eklenmesinin kâr dağıtımını sayılmayacağı" yolundaki, sadece değinilen maddelerde sayılan kişi ve kurumlara yönelik hüküm ifade eden kuralın, dava konusu düzenlemeyi hukuka aykırı kılan bir gerekçe olarak nitelendirilemeyeceği açıktır. Bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması sonucunda ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark bulunmadığı yolundaki dava konusu düzenleyici işlemden hukuka aykırılık görülmemiştir."

Netice itibarıyla bir yargılama sürecinden geçen tebliğ açıklamaları yürürlüğe girdiği tarihteki halini korumuş, Danıştay VDDK tarafından düzenlemede hukuka aykırılık görülmemiştir.

Yeri gelmişken değinilmesinde fayda olduğunu düşündüğümüz bir noktaya da temas etmek isteriz. Yargılama süreci Maliye İdaresi

lehine sonuçlanmış olmasına rağmen, 21 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Taslağı ile "Sermaye yedekleri ve kar yedekleri kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması neticesinde sermaye artırımını nedeniyle verilecek bedelsiz hisse senetlerinin, bu şirkete iştirak edenler yönünden aktif ve pasiflerinde bir artışa neden olmaması gerekir. Dolayısıyla, bedelsiz hisse senetleri nedeniyle aktifte tutulan hisselerin sadece adedi değişecek, bedelinde değişme olmayacaktır." şeklinde bir düzenleme yapılması planlanmış; ancak, Resmi Gazetede yayımlanan Tebliğ metninde ilgili kısım çıkarılarak düzenleme mevcut haliyle korunmuştur.

2. YAPILACAK İŞLEM VE MUHASEBE KAYITLARI

Kar yedeğinin sermayeye ilave edilmesi, muhasebe tekniği açısından şirket genel kurul kararı ile (kayıtlı sermaye sistemi geçerli şirketler için yönetim kurulu kararı ile) bir özvarlık kaleminin şekil değiştirerek başka bir özvarlık kalemine dönüşmesi işlemidir. Bu işlem neticesinde toplam özvarlık tutarı değişmez, kar yedeği hesap grubunda takip edilen tutar sermaye hesabında takip edilmeye başlar. Bir örnekle açıklamak gerekirse; (A) gerçek kişisi ile (B) A.Ş.'nin %50-%50 pay sahibi oldukları (C) A.Ş. 2023 hesap dönemi içerisinde 10.000.000.-TL tutarlı geçmiş yıl karını sermayeye ilave etme kararı almıştır. Bu işlem neticesinde yapılması gereken muhasebe kayıtları aşağıdaki şekilde gerçekleşmelidir.

(C) A.Ş. nezdinde yapılacak muhasebe kayıtları:

-----/-----

501 Ödenmemiş Sermaye 10.000.000

500 Sermaye 10.000.000
(Sermaye Artırımına İlişkin Muhasebe Kaydı)

-----/-----

570 Geçmiş Yıllar Karları 10.000.000

501 Ödenmemiş Sermaye 10.000.000

(Geçmiş Yıllar Karlarının Sermayeye İlavesine
İlişkin Muhasebe Kaydı)

**(B) A.Ş. nezdinde yapılacak muhasebe
kayıtları:**

-----/-----

242 İştirakler 5.000.000

640 İştiraklerden Temettü Gelirleri 5.000.000

(Geçmiş Yıllar Karlarının Sermayeye İlavesi)

Yukarıda açıklanan tebliğ düzenlemesi çerçevesinde, iştirakinin geçmiş yıl karlarını sermayeye ilave etmesi neticesinde, (B) A.Ş. iştirakler hesabında yer alan hisse senetlerinin değeri artırılmış; buna karşılık, iştirakler hesabındaki artış kadarlık bir tutar iştiraklerden temettü gelirleri ve sonuç hesapları marifetiyle dönem net karı hesabına aktarılmıştır. Kurum kazancına dahil edilen kazanç ise iştirak kazancı istisnası nedeniyle kurumlar vergisine tabi tutulmamıştır.

Öte yandan, (C) A.Ş. iştirakçisi olan (A) gerçek kişisi açısından Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesinin 6/b-i bendi paranteziçi hükmü uyarınca herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

3. DÜZENLEMENİN GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNE ETKİSİ

Yazının bu bölümüne kadar olan kısmında, kar yedeklerinin sermayeye ilave edilmesinin kar dağıtımı sayılması hususunda ortaya çıkan

ihtilaf, ihtilafa ilişkin yargılama süreci ve mevcut düzenleme çerçevesinde yapılması gereken işlemlerin neler olduğuna kısaca değinilmiştir. Bu bölümde ise yazının kaleme alınmasının ana nedeni olan, düzenlemenin genel bütçe vergi gelirlerini azaltıcı yönü tartışılmaya çalışılacaktır.

3.1. İştirak Satış Kazancı Bakımından

Düzenlemeye göre, kâr yedeklerinden karşılanan sermaye artırımları sonucunda ortaklarca bedelsiz iştirak hissesi iktisap edilmesi durumunda, alınan bu iştirak hisseleri nominal bedelle iştirakler hesabında izlenecektir. Bu durum elde tutulan iştirak hisselerinin maliyet bedelini artıracak, söz konusu iştirak hisselerin satılması durumunda kurum kazancına dahil edilecek iştirak satış kazancı tutarı artırılan maliyet kadar azalacaktır. Her ne kadar iştirak satış kazancının %75'i kurumlar vergisinden istisna edilmiş olsa da, vergiye tabi tutulacak %25'lik kısım açısından bu düzenlemenin vergi gelirlerini azaltıcı yönü yadsınamayacaktır.

3.2. Finansman Gider Kısıtlaması Bakımından

Kredi kuruluşları, finansal kuruluşlar, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri dışında, kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'u kurum kazancının tespitinde gider olarak kabul edilmez.

Dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması halinde bu işlem sonucu ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark bulunmaması nedeniyle, alınan bedelsiz iştirak hisselerinin nominal bedeli kadar temettü geliri elde edildiği kabul edilecek, ancak iştirak

kazançları istisnası nedeniyle bu gelir kurumlar vergisine tabi tutulmayacaktır. Sonuç hesapları marifetiyle ticari bilanço karını artıracak temettü geliri, aynı zamanda dönem net karı hesabı vasıtasıyla (veya zarar azaltıcı yönüyle) şirketlerin özsermayelerini artıracaktır. Bu durum, yabancı kaynak/öz kaynak oranını etkileyerek finansman gider kısıtlaması hesaplaması sonucunda KKEG olarak dikkate alınacak finansman gideri tutarını azaltıcı bir etki yaratacaktır. İşlem dolayısıyla kurum kazancı ve nihayetinde hesaplanacak kurumlar vergisi tutarı azalacaktır.

3.3. Örtülü Sermaye Bakımından

Kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin ederek işletmede kullandıkları borçların, hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun öz sermayesinin üç katını aşan kısmı, ilgili hesap dönemi için örtülü sermaye sayılır. Örtülü sermaye üzerinden ödenen faiz ve kur farkları kurum kazancının tespitinde gider olarak kabul edilmez. Ayrıca, örtülü sermaye üzerinden ödenen faiz hesap dönemi sonu itibarıyla dağıtılmış kar payı sayılır.

Önceki başlık altına vurgulandığı üzere, alınan bedelsiz iştirak hisselerinin nominal bedeli kadar temettü geliri sonuç hesapları marifetiyle ticari bilanço karını pozitif yönde etkileyecek, aynı zamanda dönem net karı hesabı vasıtasıyla (veya zarar azaltıcı yönüyle) şirketlerin özsermayelerini artıracaktır. Özsermayenin artması örtülü sermaye uygulaması kapsamında sonraki dönemde KKEG olarak dikkate alınacak faiz ve kur farkı tutarını azaltacak; dolayısıyla, kurum kazancı ve hesaplanacak kurumlar vergisi tutarı azalacaktır. Ayrıca, örtülü sermaye üzerinden ödenen kar payı tutarını da azaltacağından muhtemel gelir-kurumlar stopaj vergisini de azaltacaktır.

SONUÇ

Bu yazıda, sayıları oldukça az olan (toplam 50 civarında) gayrimenkul ve menkul kıymet yatırım ortaklıklarının kar yedeklerini sermayeye ilave etmesi durumunda elde edilecek iştirak kazançlarını vergilendirmeyi amaçlayan bir düzenlemenin, aslında vergi gelirlerini ne şekilde azaltıcı bir etki gösterebileceğini ortaya koymaya çalıştık. Dahası, özellikle gayrimenkul yatırım ortaklıkları pay sahiplerinin büyük bir bölümünün gerçek kişilerden oluşması, bu düzenleme ile vergilendirilmesi hedeflenen kazanç potansiyelinin de yüksek olmadığını işaret etmektedir. Bu durum çabamızın haklılığını da desteklemektedir.

Bu düzenleme kapsamında elde edilen veya kaybedilen vergi gelirleri tutarının ne kadar olduğu hakkında açık kaynak bir bilgiye ulaşılması pek mümkün görünmüyor. Ancak vergilendirilebilir potansiyel kazancın kısıtlı olduğu gözönünde bulundurulduğunda, bu düzenleme nedeniyle Devletin vergi kaybının daha fazla olduğunu kabul etmenin yanlış olmayacağı kanaatindeyiz. Konu bu açıdan değerlendirilerek, mümkünse yapılacak bir etki analizi sonucuna göre düzenleme Maliye bürokratlarınca tekrar gözden geçirilebilir.

KAYNAKÇA

- Gelir Vergisi Kanunu
- Kurumlar Vergisi Kanunu
- Kurumlar Vergisi Genel Tebliği
- <https://karararama.danistay.gov.tr/>